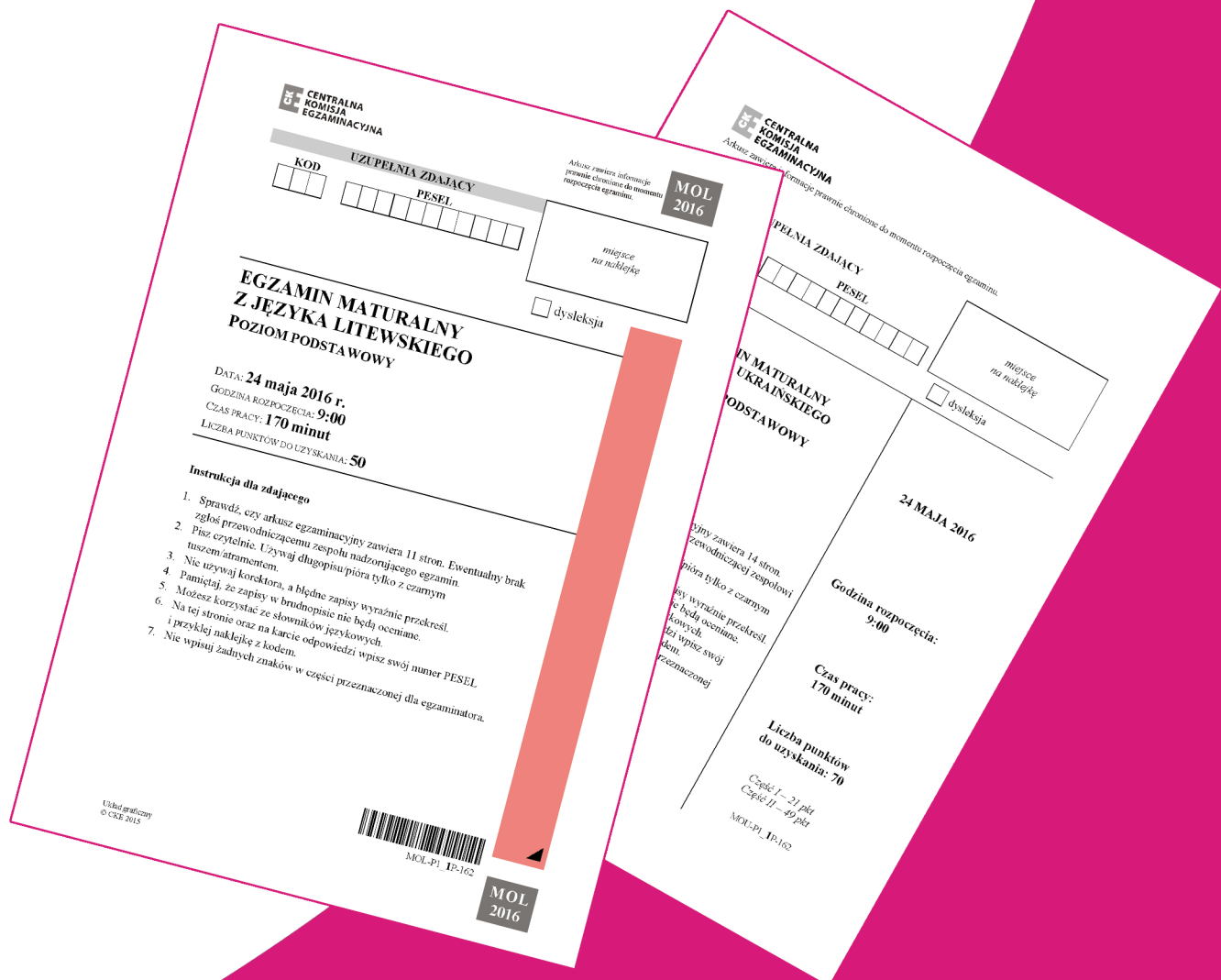

Sprawozdanie z egzaminu maturalnego 2016

Język białoruski, ukraiński, litewski, kaszubski i łemkowski

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Kaliściak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)

Opieka merytoryczna

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Bartosz Kowalewski (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.edu.pl
www.cke.edu.pl

SPIS TREŚCI

I. JĘZYK BIAŁORUSKI	4
Poziom podstawowy.....	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	4
3. Przebieg egzaminu.....	5
4. Podstawowe dane statystyczne.....	6
II. JĘZYK UKRAIŃSKI.....	9
Poziom podstawowy.....	9
1. Opis arkusza	9
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	9
3. Przebieg egzaminu.....	10
4. Podstawowe dane statystyczne.....	11
Poziom rozszerzony	14
1. Opis arkusza	14
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	14
3. Przebieg egzaminu.....	15
4. Podstawowe dane statystyczne.....	16
III. JĘZYK LITEWSKI	18
Poziom podstawowy.....	18
1. Opis arkusza	18
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	18
3. Przebieg egzaminu.....	19
4. Podstawowe dane statystyczne.....	20
Poziom rozszerzony	23
1. Opis arkusza	23
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	23
3. Przebieg egzaminu.....	24
4. Podstawowe dane statystyczne.....	25
IV. JĘZYK KASZUBSKI	27
Poziom rozszerzony	27
1. Opis arkusza	27
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	27
3. Przebieg egzaminu.....	28
4. Podstawowe dane statystyczne	29
V. JĘZYK LEMKOWSKI.....	32
Poziom rozszerzony	32
1. Opis arkusza	32
VI. KOMENTARZ	33

Język białoruski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Мода на веганаў*, którego autorką jest Настасся Кахановіч, odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 1 zadanie zamknięte typu prawda – fałsz; do tekstu *Ганаровая вешалка* Альгерда Бахарэвіча – 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Успаміны – крыніца шчасця ці суму? Абмяркуй праблему і абгрунтуй свой погляд. Звяртайся да ніжэй пададзенага фрагмента тэксту Галя Янкі Брыля, цэлага твора і іншага тэксту культуры. Твая праца павінна налічваць не мені чым 250 слоў*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Уваскрэсні*, którego autorką jest Наталля Арсенева.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		198
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	198
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	194
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół publicznych	198
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	116
	mężczyźni	82
	bez dysleksji rozwojowej	195
	z dysleksją rozwojową	3

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 16 uczniów – laureatów i finalistów Olimpiady z Języka Białoruskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2016 r.
Czas trwania egzaminu			170 minut
Liczba szkół			4
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			5
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	198	4	100	70	74	70	16	99
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	198	4	100	70	74	70	16	99
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	195	4	100	70	74	70	16	99
z dysleksją rozwojową	3	42	70	62	42	58	14	100

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

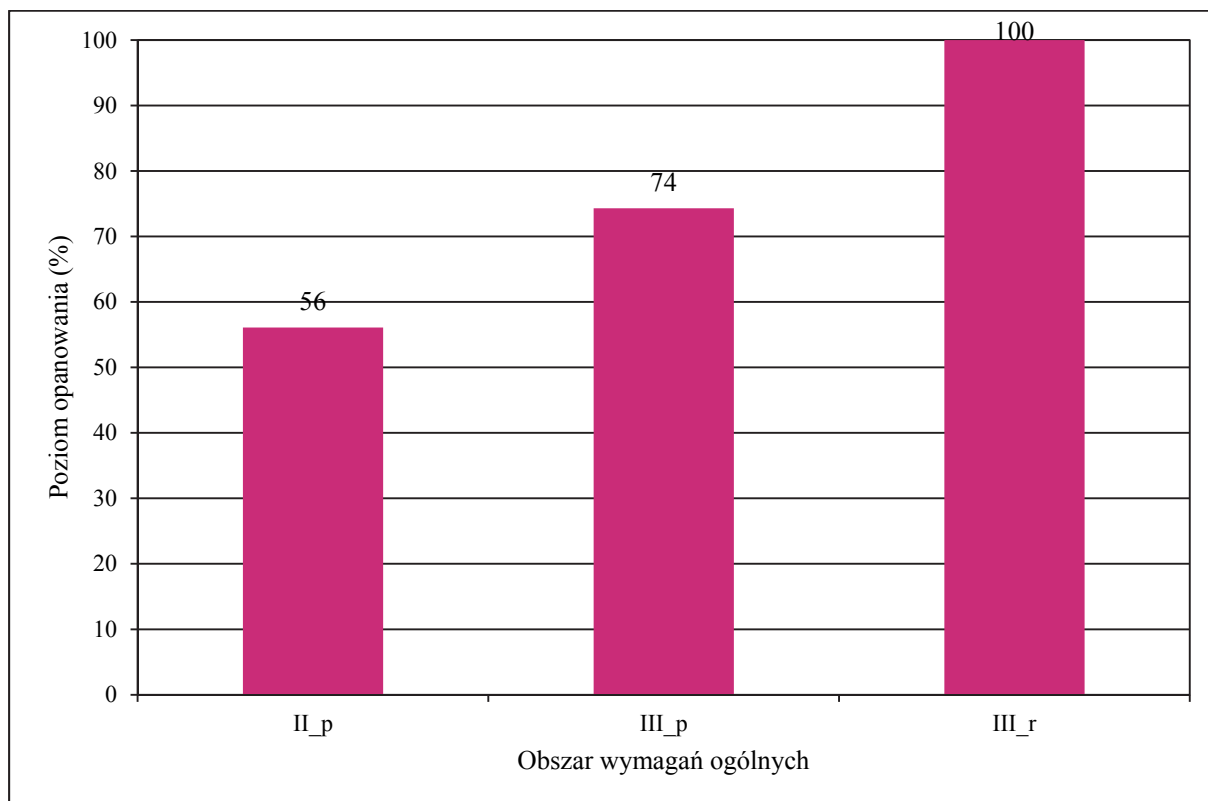
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		Zdający:	
1.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	80
1.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić fragment i objaśnić jego sens.	85
1.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	77
1.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) wskazuje charakterystyczne cechy stylu tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje.	49
1.5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	86
2.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu.	9
2.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie	2.10) odczytuje sens całego tekstu oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; potrafi objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	61

	zawartych w nich informacji.		
2.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens całego tekstu oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; potrafi objaśnić ich sens na tle całości.	21
2.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	36
2.5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens zdań.	37
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...].	74
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	92
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	87
Spójność lokalna			90
Stosowność stylu		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	76
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	58
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	62

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Język ukraiński

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Про свободу*, którego autorem jest Любомир Гузар, odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru; do tekstu *Нашу Banksy. Струм-арт-художник #Sociopath про соціальне мистецтво* (Ярина Винницька) – 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Місто – простір єдності чи поділів? Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведені уривки твору Юрія Андруховича Місто-корабель, звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Псалми стени*, którego autorem jest Євген Маланюк. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		77
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	77
	z techników	0
	ze szkół na wsi	49
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	12
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	16
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	77
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	47
	mężczyźni	30
	bez dysleksji rozwojowej	72
	z dysleksją rozwojową	5

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niemy	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		170 minut	
Liczba szkół		4	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		1	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		1	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

³Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959):

⁴Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	77	30	100	76	92	75	15	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	77	30	100	76	92	75	15	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	72	30	100	74	66	75	16	100
z dysleksją rozwojową	5	64	92	80	80	78	10	100

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

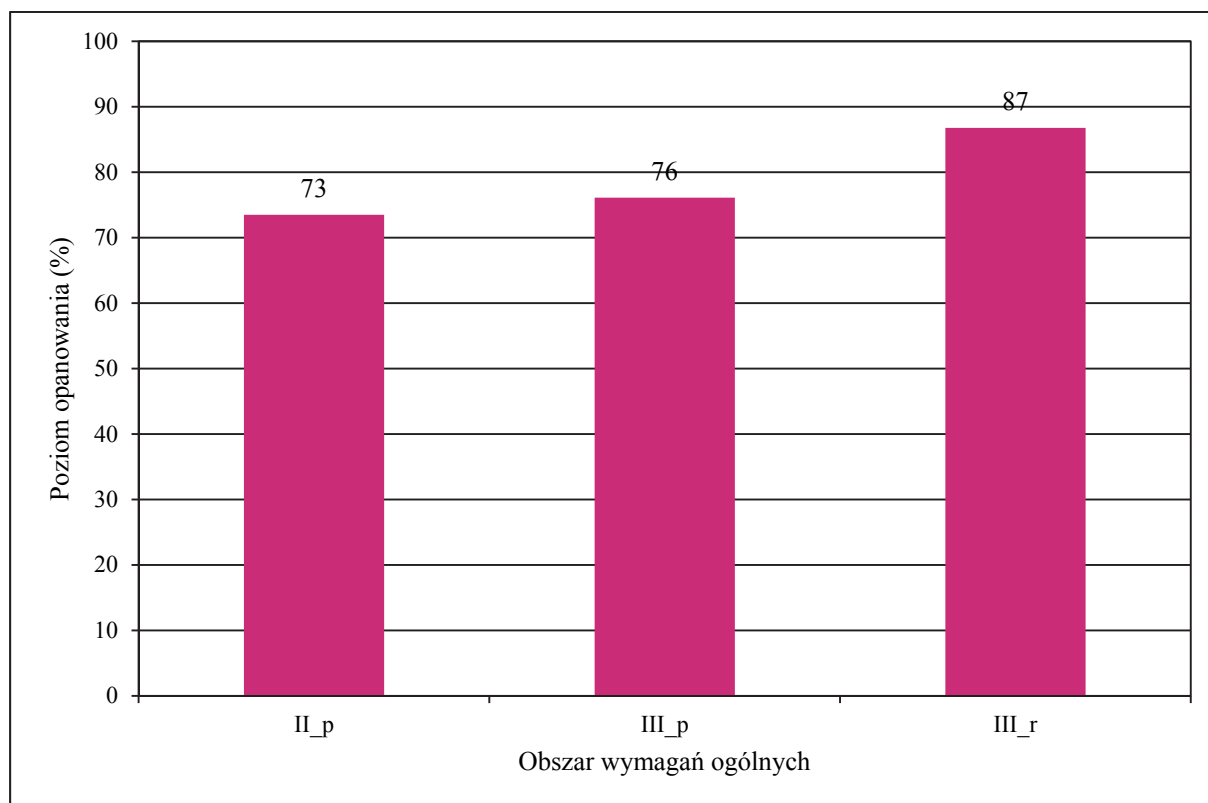
Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	79
1.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	96
1.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens.	92
1.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. 9) nazywa zastosowane w tekście środki językowe i określa ich funkcje.	70
1.5.	III. Tworzenie wypowiedzi (gimnazjum).	3.11) dobiera synonimy.	79
1.6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.4) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym (gimnazjum); 2.6. rozpoznaje funkcję tekstu.	39
2.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens.	92

2.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) hierarchizuje informacje (gimnazjum). 2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	66
2.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu.	68
2.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	87
2.5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	88
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi - wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...].	74
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	88
Zanysł kompozycyjny		3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);	79
Spójność lokalna		3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	90
Stosowność stylu		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	87
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	71

Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	68
-------------------	--	--	----

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem eseju traktującym o wolności wewnętrznej człowieka i brzmiał *На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему й поміркуй над нею. Використай тези й роздуми Тараса Прохаська і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) ПавлоТичина *Прийшли до мене в гості...*, Євген Плужник *Я – як і всі. І штани з полотна...*

Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		17
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	17
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	13
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	17
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	13
	mężczyźni	4
	bez dysleksji rozwojowej	16
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		8	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		1	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁶ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁵Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959):

⁶Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	17	43	100	93	93, 95, 100	87	14
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	17	43	100	93	93, 95, 100	87	14
z techników	0	0	0	0	0	0	0

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej. 4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	85
Poprawność rzeczowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	88
Zamysł kompozycyjny			97
Spójność lokalna			97

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	97
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	82
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	68

Język litewski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do wystąpienia *Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos šventėje* odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi; do rozmowy *Tarp redagavimo ir vertimo Su Roma Zagorskiene kalbasi Diana Bučiūtė* – 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Ar žmogus visada gali rinktis ir likti ištikimas sau artimiems idealams? Svarstykite remdamiesi pateiktomis ištraukomis iš Dalios Grinkevičiūtės apysakos Lietuviai prie Laptėvų jūros ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Mano protėvių žemė*, którego autorem jest Bernardas Brazdžionis. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		35
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	35
	z techników	0
	ze szkół na wsi	35
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	35
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	24
	mężczyźni	11
	bez dysleksji rozwojowej	34
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niestyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		170 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		2	
Liczba obserwatorów ⁷ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁸	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁸ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁷Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁸Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	35	62	100	86	96	83	12	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	35	62	100	86	96	83	12	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	34	62	100	85	96	83	12	100
z dysleksją rozwojową	1	94	94	94	94	94	–	100

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

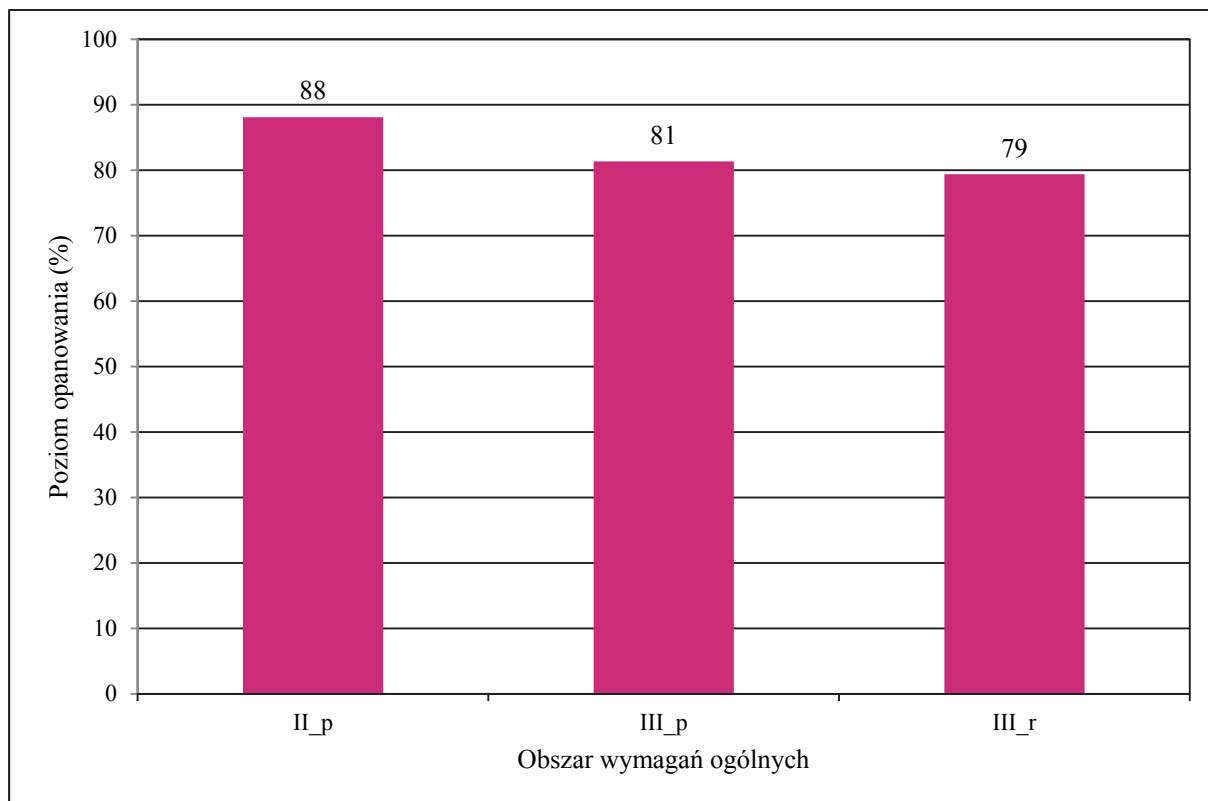
Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.4) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym (gimnazjum).	89
1.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) nazywa zastosowane w tekście środki językowe i określa ich funkcje.	89
1.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu (w tym szczególnie intencje nadawcze).	81
1.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. 10) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenie wyrazów).	91
1.5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenie związków frazeologicznych).	91
2.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	89

2.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	69
2.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	96
2.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	97
2.5.	III. Tworzenie wypowiedzi (gimnazjum).	3.11) dobiera synonimy.	86
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej;	81
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum);	97
Zamysł kompozycyjny		3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	99
Spójność lokalna			97
Stosowność stylu		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum);	54

Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	60
-------------------	--	--	----

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu dotyczącym kultury masowej i wysokiej i brzmiał *Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją panagrinėkite. Naudokitės Leonido Donskio tezėmis ir apmąstymais, atsižvelkite į kitus kultūros tekstus. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Svetimoji duona* Kazysa Bradūnasa i *Be motinos tėvynės. Malda*, Bernardasa Brazdžionisa. Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		28
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	27
	z techników	1
	ze szkół na wsi	24
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	28
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	19
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	27
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		4	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		2	
Liczba obserwatorów ⁹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹⁰	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹⁰ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

¹⁰Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	28	48	100	80	95	79	14
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	27	48	100	80	95	80	14
z techników	1	70	70	70	70	70	–

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	79
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	100
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	96
Spójność lokalna			96

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	50
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	46

Język kaszubski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzającego umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Źródła wirtualnych światów* – rozmowy Karola Wichera z Mateuszem Bullmannem odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 1 zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru; do tekstu *Węcygnięć* (Kadzierny Őstrowscy) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte także wielokrotnego wyboru. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu Romana Robaczewskiego *Derdowszy w Paryżu*. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu Wojciecha Meszka *Kôrbionka z aniolã*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Pôgrãncze* Zbigniewa Jankowskiego i *Wspômink dodomù* Henryka Jerzego Musy Kota.

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach: II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianã lekturã, III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie, V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	17
	z techników	3
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	10
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	15
	ze szkół niepublicznych	5
	kobiety	12
	mężczyźni	8
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		9	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹² (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

¹²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	20	16	94	63	22,75, 79	56	28
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	17	48	94	68	22	57	29
z techników	3	21	79	57	21	52	29

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	80
1.2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty.	85
1.3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim, posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych).	3.2) wzbogaca zasób słownictwa.	35
1.4.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	20
1.5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej	2.4) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty.	75

	z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.		
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	50
2.2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	90
2.3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	85
2.4.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim, posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (gramatycznych).	3.2) posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową.	5
2.5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	85
3.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	54
4.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych).	3.4) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2) rozpoznaje problematykę utworu; 5.4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki	57

	<p>V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje; 5.4) R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5.7) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (sytuacja liryczna); 5.8) rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi; 5.9) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe; 5.11) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>	
--	--	--	--

Język łemkowski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka łemkowskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu Б. Гамбаль *Три покоління* dotyczącym konieczności pielęgnowania języka łemkowskiego, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): Стефанія Трохановска *Лем небо над нами наше* i Янко Фейса *О люде*. Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

Egzamin z języka łemkowskiego zdawały dwie osoby.

Komentarz

Języki mniejszości narodowych

1. Poziom podstawowy

Arkusze egzaminacyjne z języków białoruskiego, ukraińskiego i litewskiego na poziomie podstawowym składały się z dwóch zestawów zadań testowych sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania.

A. Rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji językowej

Język białoruski

Spośród zadań do pierwszego tekstu taktującego o modzie na weganizm cztery zadania okazały się dla zdających łatwe (1.1., 1.2., 1.3., 1.5.). Dwa z nich sprawdzały umiejętności wyszukania w wypowiedzi potrzebnych informacji – 1.3., 1.5., zadanie 1.1. sprawdzało odczytanie sensu tekstu, uwzględniając zawarte w nim informacje zarówno jawne, jak i ukryte, zadanie 1.2. – odczytanie sensu tekstu, wydzielenie fragmentu i objaśnienie jego sensu. Zadania testowe 1.2. – 1.5. sprawdzały rozumienie czytanego tekstu głównie na poziomie znaczeń, zadanie 1.1. – na poziomie struktury (określenie głównej myśli tekstu). Zatem z wyszukiwaniem informacji złożonych, dostrzeganiem powiązań między informacjami, odróżnianiem informacji ważnych od drugorzędnych, wnioskowaniem na podstawie przesłanek zawartych w tekście zdający nie mieli problemu. Najmniej poprawnych odpowiedzi zdający udzielili na pytanie dotyczące stylu tekstu i funkcji tekstu (poziom wykonania – 49 %), a należy podkreślić, że załączony tekst publicystyczny był łatwy w odbiorze, traktował o dyskutowanym w mediach zagadnieniu, cechowała go przejrzysta struktura i miał charakter typowo informacyjny. Rozwiązanie zadania wymagało wykorzystania informacji z tekstu oraz wiedzy o języku w zakresie określonym w postawie programowej dla gimnazjum i liceum.

Zadania w zestawie 2. okazały się dla zdających trudne i umiarkowanie trudne. Sprawdzały umiejętności odczytania tekstu na poziomie znaczeń i struktury, w tym: zrozumienia sensu całego tekstu, poszczególnych fragmentów, wyszukania informacji, przedstawienia poglądów autora. Zadanie 2.1. polegało na wyznaczeniu gatunku tekstu – wypadło ono najgorzej (poziom wykonania – 9%) – zdający nie potrafili rozpoznać cech gatunkowych eseju. Abiturienti w większości nie zrozumieli dołączonego tekstu, w którym poruszone zostały zagadnienia patriotyzmu i świadomości narodowej współczesnych Białorusinów.

Autor eseju zwrócił uwagę, że większość jego rodaków nie interesuje się własną historią, literaturą czy współczesną kulturą. Zaznaczył, że od 2014 roku na Białorusi zaczęła się moda na tradycyjną wyszywankę białoruską. Wystarczyło nałożyć odzież z tym elementem, żeby czuć się Białorusinem/Białorusinką. Według Baharewicza obnoszenie się z tradycyjnymi elementami kultury odbywa się na pokaz i jest w większości przypadków traktowane jako element mody, a nie przejaw głębokich patriotycznych uczuć. Autor wyraził ubolewanie, że wśród społeczeństwa białoruskiego brakuje postaw indywidualnych, świadomych swojego pochodzenia i obecnego miejsca w Europie. Według autora, czas już odejść od tradycji białoruskiej końca XIX – początku XX wieku opartej na folklorze i zwrócić się w kierunku kultury współczesnej, opartej na wiedzy, refleksji nad historią. Autor zauważył, że moda na tradycyjne białoruskie symbole pojawiła się po wydarzeniach na Ukrainie w 2014 roku. Białorusini stęsknieni za swoją tradycją, historią i korzeniami, które były tłumione na przestrzeni długiego okresu, chętnie sięgają po te symbole. Autor przestrzegał, aby oprócz mody na tradycyjne motywy i stroje Białorusini zastanowili się także nad pojęciem nowoczesnego patriotyzmu. Aby ta moda nie była tylko jednym z szybko przemijających trendów, ale pomogła w stawianiu się świadomym obywatelem, patriotą.

Bez poprawnego odczytania intencji autora, bez dostrzeżenia obecnej w tekście ironii oraz potraktowania poglądów autora jako jednej z propozycji spojrzenia na kwestię „patriotyzmu na pokaz”, poprawne wykonanie zadań w tej części arkusza nie było możliwe.

Język ukraiński

Zadanie 1., oparte na fragmencie artykułu *Про свободы* składało się z 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz jednego zadania zamkniętego wielokrotnego wyboru. W tekście omówiony był problem związku wolności osobistej z wolnością narodu, zbiorowości, grupy. Przywołany fragment miał charakter argumentacyjny. Wprowadzenie do analizy tekstu na poziomie znaczeń stanowiło zadanie zamknięte 1.1., które okazało się dla zdających łatwe, wymagało ono wyszukania głównej myśli akapitu i zarazem myśli przewodniej całego tekstu. Zadania 1.2. oraz 1.3., polegające na odczytaniu sensu akapitu, były dla zdających bardzo łatwe. Trudne okazało się zadanie 1.6., w którym maturzyści mieli określić funkcję tekstu. Błędy zdających wynikały z tego, że streszczali oni tekst zamiast podać jego funkcję. Tekst L. Huzara zawierał perswazję, jego celem było wpłynięcie na postawę czytelnika. Zadanie to wymagało zarówno odczytania i wykorzystania informacji z tekstu, jak i świadomości językowej koniecznej do odnalezienia perswazji na podstawie języka i stylu tekstu. Punktu nie otrzymali również ci, którzy zamiast podać funkcję tekstu formułowali własne, niezwiązane z tekstem opinie.

Zadanie 2. do tekstu Jaryny Wynnyckiej zawierało 5 poleceń. Zadanie 2.1 wymagało znalezienia podobieństwa między zjawiskiem Majdanu a sztuką street artu. Maturzyści nie mieli problemu z wyodrębnieniem określonego fragmentu tekstu i odczytaniem go w kontekście całości (poziom wykonania – 92%). Stanowiło ono przygotowanie do zadania kolejnego wymagającego napisania planu tekstu w czterech zdaniach. Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Wymagało ono całościowego zrozumienia tekstu oraz dokonania hierarchizacji informacji. Skonstruowanie planu sprawdzało umiejętności analityczne – dekompozycyjne, interpretacyjne, w tym odróżnianie informacji ogólnych od szczegółowych, istotnych od nieistotnych.

Zdającym nie sprawiło trudności odczytanie związku tematycznego między dwoma tekstami (zadanie 2.4. – poziom wykonania – 87%), oba traktowały o pojęciu wolności, a konkretnie o związku poczucia wolności osobistej z wolnością narodu jako zbiorowości. Zadanie zamknięte 2.3., które wymagało odczytania sensu tekstu i wybrania jednej odpowiedzi dotyczącej głównego celu sztuki street artu, okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Należało uważnie przeczytać cały tekst, dokonać analizy i selekcji informacji, wyróżnić jedną z głównych cech tego rodzaju sztuki. Przyczyną niepowodzeń było często zbyt pospieszne wykonanie polecenia oraz szukanie w dystraktorach i w tekście powtarzających się wyrazów i na tej zasadzie zaznaczanie odpowiedzi, bez głębszego zastanowienia nad sensem poszczególnych dystraktorów.

Podsumowując, z zadaniami sprawdzającymi rozumienie czytanego tekstu na poziomie znaczeń, czyli: z wyszukiwaniem informacji złożonych, dostrzeganiem powiązań między informacjami, odróżnianiem informacji ważnych od drugorzędnych, rozpoznawaniem znaczeń przenośnych wyrazów (zadanie 2.5.) zdający radzili sobie dobrze i bardzo dobrze, natomiast zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu na poziomie struktury, dotyczące rozumienia funkcji środków językowych w tekście, objaśniania funkcji wydzielonych fragmentów tekstu na tle całości okazały się trudne i umiarkowanie trudne.

Język litewski

Wykonanie zadań do tekstu pierwszego – wystąpienia D. Grybauskas z okazji obchodów Dnia Uczczenia Partyzantów oraz Jedności Wojska ze Społeczeństwem – okazało się dla zdających łatwym zadaniem. Zadania 1.1. – 1.3. sprawdzały umiejętności rozumienia czytanego tekstu na poziomie struktury i dotyczyły kolejno: rozpoznania wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym (gimnazjum), nazywania zastosowanych w tekście środków językowych i określenia ich funkcji, rozpoznania cech gatunkowych tekstu (w tym szczególnie intencji nadawczych). Zadania bardzo łatwe – 1.4. i 1.5. dotyczyły odczytania sensu tekstu, a w nim znaczenia wyrazów oraz znaczenia związków frazeologicznych.

Również zadania z zestawu drugiego sprawdzające umiejętności wyszukiwania informacji (zadanie 2.1.), odczytania tekstu na poziomie dosłownym oraz znaczeń ukrytych (zadania 2.3., 2.4.), dobieranie synonimów (zadanie 2.5.) były dla zdających łatwe. Wyjątek stanowiło zadanie 2.2., które okazało się umiarkowanie trudne. Uczniowie poproszeni byli o interpretację słów Romos Zagorskienės w kontekście jej wcześniejszej wypowiedzi do drugiego pytania wywiadu. By poprawnie wykonać polecenie, należało wziąć pod uwagę sens całego tekstu, zrozumieć zawartą w wypowiedzi Zagorskienės przenośnię.

B. Tworzenie własnego tekstu w języku narodowym

Zadanie 3. w arkuszach maturalnych z języków mniejszości narodowych polegało na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów i sprawdzało znajomość utworów literackich i innych tekstów kultury ważnych dla poczucia tożsamości narodowej, umiejętności analizy i interpretacji podanego tekstu literackiego oraz tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym.

Wypracowanie, zarówno w formie rozprawki, jak i w formie interpretacji, powinno stanowić dłuższą wypowiedź argumentacyjną: adekwatną pod względem treściowym, logicznie spójną, poprawną merytorycznie, zgodną z podstawowymi zasadami kompozycji, stosowną i funkcjonalną pod względem stylistycznym, poprawną pod względem języka i zapisu.

Wypracowania liczące mniej niż 250 słów były oceniane jedynie pod względem treści, natomiast za kompozycję oraz styl i język wypowiedzi przyznawano 0 punktów.

Wymagania dotyczące wypracowania maturalnego w obu formach były takie same w zakresie poprawności rzeczowej, spójności lokalnej (wewnątrz akapitu), stylu, języka i zapisu. Różniły się nieznacznie w zakresie kompozycji, a zasadniczo w zakresie treści wypowiedzi: przedstawienia stanowiska wobec problemu (rozprawka) lub koncepcji odczytania utworu (interpretacja), a także sformułowania uzasadnienia (obie formy).

Praca interpretacyjna powinna polegać na przedstawieniu propozycji odczytania utworu poetyckiego, czyli zaprezentowaniu zrozumianych przez zdającego sensów tekstu. Zadaniem zdającego jest uzasadnienie postawionej tezy/hipotezy interpretacyjnej za pomocą argumentów pozwalających na jej uprawomocnienie. Część argumentacyjna powinna zawierać ustalenia analityczne dotyczące na przykład: elementów dostrzeżonej w utworze sytuacji komunikacyjnej, kompozycji tekstu oraz jej funkcji, cech stylu wypowiedzi i użytych w niej środków językowych (zwłaszcza artystycznych) oraz ich funkcji, dosłownych i niedosłownych znaczeń poszczególnych elementów utworu (w tym jego tytułu), zwłaszcza metaforycznych, alegorycznych i symbolicznych, przynależności gatunkowej tekstu, kreacji świata przedstawionego (w tym funkcji motywów literackich występujących w przeczytanym tekście), odwołań do kontekstów, ze szczególnym uwzględnieniem innych tekstów kultury. To, jakie działania analityczne i interpretacyjne zostaną podjęte, zależą od postawy zdającego i celów, które sobie wyznaczył.

Język białoruski

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Mieli oni rozważyć problem, czy wspomnienia to studnia szczęścia czy smutku, w oparciu o fragment utworu *Halja* Janki Bryła (lektura obowiązkowa), odwołać się do całości utworu oraz innego testu kultury.

Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz uzasadnienie stanowiska okazały się dla zdających łatwym zadaniem.

Zrozumienie sensu utworu oraz odwołanie do innych testów kultury nie sprawiały zdającym trudności, punkty tracili natomiast za wąskie uzasadnienie swojego stanowiska, w którym u niektórych zabrakło odniesienia do całości utworu. Uzasadnienie jest wąskie, jeśli zdający trafnie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu tekstu lub nie przywołał innego tekstu kultury), pogłębione jeśli zdający wnikliwie odniósł się do wszystkich elementów polecenia. Abiturienti, jako konteksty interpretacyjne, przywoływali utwory z literatury polskiej i europejskiej (np. *Treny* Jana Kochanowskiego, *Cierpienia młodego Wertera* W. Goethego).

Poniżej przykład wypracowania, w którym uzasadnienie stanowiska zostało ocenione jako trafne i szerokie, ale niepogłębione. Realizacja pozostałych kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Хотел бы сказать свое спасибо.
 Я думаю, что ~~не~~ эти эта сестра на-
 шата эмигранта. Им же памятник пра-
 перной першаму казанско, пра настаўніках,
 у которых были нас, а таксама пра
 дружество ^{Агучык} ~~пр~~ ^{пр} Кабодне мяне на ўспаміны
 эта крыжца суну.

~~Я~~ ~~не~~ Янка Брыль у творы "Тамы" піша
 пра ўспамінах Тамуна пероіна турчы
 да ~~сара~~ ~~муса~~ муса мусавічэй якім ёсць
 з'яўляецца ў Сярогса. Яны кахаліся,
 але ён мусей апусціў сваю вёску і вярнуў
 урэжы у сара ~~Тарацьке~~ ~~Т~~ ~~Т~~ мусавіч
 традыю у арышт. Тамы падобна Мікошка
 не ўспаміны пра Сярогса прыносіць ~~суну~~ суну
 Яна горка пракама. У У хаче хучася
 дрэнна. Яна турчыла да Сярогсам на
 прыклад камі прышлі да яе ў пошты
 гаспадары.

Тамы таксама ўспамінае свайго муса,
 каноры тогса як Сярогса апусціў вёску.
 Тамуна не хаче хучася гаварыць свайде
~~дрэнна~~ ^{дрэнна} добра пра Мікошку. Яна ўспамінала
 яго дрэнна. Камі у ням гавіла чыламя
 адметсаваная. Яна не хучася таксама
 яго хонкай. Тамы толькі карэкала на
 хучася з Мікошкам. Скарышая на яго ~~ате~~
 на ~~не~~ прыклад дрэнна дацэс. Этым ўспаміны не

Веры Наталі Арсеньевы Увасірэнкі
 ёйу напісана ў 1953 годзе, калі Беларусь
 была часткай Савецкага Саюза і не была
 сама незалежнай краінай. Менавіта ад
 таго кабары не веры. Тамай веры
~~У веры ірыжасе „Увасірэнкі“ ёйу~~
~~нараўняне вайно кроа, вайно наросу~~
~~да Хрэйстай і паказанне, што ад лес кепз думе звязано~~
~~ёй пачэсвае зрабав і тэма брэннаў у пачэсва~~
~~тэй м. зрабав ёйа Божа ўнне~~
 У веры ірыжасе я дзямцэ радункай
 навінаў, што вась ёй увасірас слова „Ён“
 знісанае з вайнай думка, каў паказанне,
 я васьнае гэты асод ірыжасе я
 падрабавсе, што ён пача гэтыя увасірасення
 цэкар дзесці пачасе камі - знісанае пачасе
~~ад унне модзей, ад ёйа будзіне~~
 ад, у ёйа будзіне знісанае, у Беларусі.
 Ён знаходзіцца ў розных месцах ў
 родных, таварна, колерах - ён у сінэй музе
 каў пачасе і ў фэўрнам пачасе мод
 сінэйнае я історыя таварна што увасірасення
 Хрэйстасе пачасе для модзей, знісанае з
 к цэкар дэкасавіць усе месца, ёйа
 тэй мада звязаны з Беларусю - пачасе
 сінэй мурна каўлісных будзіне, ае не тэйа,

маму, што ён тамсама ісламскімі модамі,
 якія папулярныя сярод - дзець на дачу, краны
 на краі. Там Таборавыя тут ад пачатку,
 што ад мам даюць скарэ ў першай
 зборцы веры, што наў Краіна
 наймае Іахім мейс, а наві асцяжэнь
 скарэ та ў шэрагі рас на трасе Тамі скарэ
 маш, што прапрада паказвае скарэ "наві"
 дзядушкі Хрысту. Далей ірацкае і зямліска
 да мам, каў захаванне пачатку, што
 асцяжэе Краі на зямлі, ~~скараці пачатку~~
 шэрагі, якія у дачу Бог ідуць маюць
 далей. Знаў ірацкае і ірацкае ў ірацкі
 ад мам, што "Ён у скарэ", таме паказвае
 се ірацка і кадраў ў яе душы Таборавы,
 што ўбавірае іраі ў мам та
 скарэ, і убавірае Хрыстас Будзе таме,
 кабат каі будучы інамы ірацка і інамы
 Беларусь. Напрамак ірацкае і зямліска
 скарэ іраі, можа даць, што і скарэ
 ірацка да мам, каў і ён убавірае ў
 мам та скарэ, і ірацка таме Ён
 У вершы наймае інамацкія ірацка і
 кабат з іх маў скарэ раче ў ірацка
 ірацка Таме, напрамак эпітамы "ірацкі
 скарэ", "родныя панаміма", якія ў ірацка
 ірацка скарэ скарэ і ірацка скарэ
 ірацка Таме тамсама метафра (вія
 вена, "зямліска з душы", якія ў ірацка
 вадрац, наймае ірацка та (Ён убавірае", "Ён

Najczęściej występujące błędy dotyczyły stosowania wyrażenia dialektalnych, polonizmów, konstrukcji z języka mówionego, powszechne były także błędy fleksyjne i ortograficzne. Przyczyną tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie zbyt mała liczba godzin języka białoruskiego, na którym uczniowie uczą się białoruskiego języka literackiego, poznają jego gramatykę i ortografię. Spośród uczniów kończących licea z białoruskim językiem nauczania jedynie część uczniów uczy się białoruskiego na wcześniejszych etapach kształcenia, znaczna większość posługuje się gwarową odmianą języka wyniesioną z domu. W tegorocznej edycji egzaminu maturalnego maturzyści otrzymali wysokie oceny za egzamin ustny z języka białoruskiego, dużo niżej zostały ocenione ich umiejętności językowe w pracach pisemnych. Według nauczycieli należałoby więcej czasu poświęcać na naukę i utrwalanie zasad gramatycznych i ortograficznych. Ważne jest też zaangażowanie samych uczniów, które pozostawia do życzenia, czego wynikiem są oceny omawianych umiejętności językowych zaprezentowane na tegorocznym egzaminie dojrzałości.

Język ukraiński

Temat 1. zawierał polecenie napisania rozprawki, w której zdający miał rozważyć problem zawarty w fragmencie eseju Jurija Andruchowycza oraz odwołać się do innych tekstów kultury, temat 2. wymagał przedstawienia oraz uzasadnienia własnej koncepcji interpretacyjnej wiersza znanego ukraińskiego poety emigracyjnego Jewhena Małaniuka.

Aby poprawnie zrealizować temat 1., zdający powinien najpierw rozpoznać sens załączonego do polecenia tekstu, określić problematykę eseju, odnaleźć elementy znaczące dla jego odczytania, a następnie wyszukać odpowiednie konteksty (teksty kultury) przydatne do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu, a więc porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych tekstach kultury. Zdający zaprezentowali zróżnicowany poziom umiejętności.

Interpretacja eseju Jurija Andruchowycza, a konkretnie obrazu Lwowa jako przestrzeni niejednoznacznej, i współistnienia i konfliktu wielu narodów i kultur, wyróżnienie głównych wątków tekstu okazały się dla części zdających trudne. Również ze sformułowaniem stanowiska, które stanowiłoby udaną i wyczerpującą próbę rozwiązania problemu, za którą zdający otrzymaliby maksymalną liczbę punktów – mieli pewne kłopoty. Przypomnijmy, że maksymalną liczbę punktów za uzasadnienie stanowiska otrzymywali ci zdający, których uzasadnienie było trafne, szerokie i pogłębione. Trafne, czyli zawierało logicznie poprawne argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu, szerokie – jeśli zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu, pogłębione jeśli wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia.

Z analizy prac wynika, że zdający tracili punkty na skutek niepogłębionej analizy przywołanych tekstów kultury, lub pogłębionej analizy, ale jedynie jednego przywołanego tekstu kultury.

Poniżej wypracowanie, w którym zdający zrealizował poszczególne kryteria oceny na maksymalną liczbę punktów.

~~Тисячі~~ Тисячі років еволюції показали, що людина
 полюбляє себе найкраще. Меншкото разом з іншими людьми,
 і утворювати таким чином місто, та ~~це~~ цілі країни.
 Сучасні міста - метаміста: це нагромадження людей різноматітного
 походження, які також беруть участь своєю культурою,
 релігією, матеріальним навантаженням і так далі.
 І вважати, що місто це простір подібів, в якому
 одночасно можуть існувати люди які ~~немають~~
~~своєї~~ своєю релігією, культурою або політичними ідеями.
 У першому есе Юрій Андрухович описує Мавліві
 лише про особисте відношення до цього міста контрастів.
 Автор каже мистецтвознавця, і стверджує, що всім
 м. Мавліві "посередній світ", подто нас у свої улюблені
 різні культури з цього світу. Юрій Андрухович підтверджує,
 що сусідство різних культур в одному місті є
 неможливим, і кожна культура буде намагатися витіснити
 іншу, що призведе до крахових діток і політичних
 конфліктів між представниками цих культур. Але є вважати,
 що саме ^{це} нагромадження різних культур у межах одного
 міста дає цьому місту його особливе шарму, який
 приносить нас повертати до цього міста знову і знову.
 Юрій Андрухович часто у своїх есе описує міста.
 Наприклад у своєму творі "Рекреації" він створює
 місто "Червонос", яке є узагальненням всіх Червонос на

перших роках її незалежності. У цьому місті автор
за допомогою карнавалу описує різноманітні, а загалом
належить протидеяній культурі. Там є і артези, і конурісти,
і мисливці, і народні мистецтва і багато інших особливостей,
які належать ~~до~~ українську між кінцем другого тисячоліття.
За допомогою цього опису автор намагається передати
загаду тої нації, тої країни, який перебував в Україні,
і хоче накреслити, що в Україні знайдеться місце
для кожної культури.

Про сучасність мови у місті також згадує Каталка
Синдана у своїй повесі «Коллекция критических». Підсміюючись
наводить приклад мови моделі за такими критеріями:
Згадує про молодість головної героїні Синдана каже
про різницю між молодістю і старістю мови.
Старі мови є прикладом консервативів, в той час,
як мови – мислять, які прагнуть сесіоні. У цій
мові створює безглузду різницю ~~на~~ у мові і
ставленні до оточуючого середовища мови, що також
визначає належний мистецтво на дві групи.

Іще одним прикладом на підтвердження цієї
тези є ібір мисльського автора Степана Мельничка
«Бездомні мови». У цій повесі автор намагає належний
мистецтво і на заміських. Головний герой
Томаш Юдич хоче стерти цю різницю, і сказав, щоб
кожен мав однакові права і тит, каже, йому
не байдуже. Тому, що мови він звався до ~~до~~ цього

Євген Маланик фрагмент. Псалми степу
 писав у таборі. Могошва у смер боявся
 смерті, боявся того що не побачить завтрашнього
 дня. Поет просить проба вибаження у все-
 лийського в природі, земля псалми він кається і просить
 вибаження за всі народ, розуміє те, що така
 доля і її не зміняти. Автор пише про те, що
 його країна не бачила свободи, що на його
 землі варварські коні і загарбники. Євген
 пише що крихкі були сховані і нікому не
 потрібні, уз кинсок робили чагарки. Автор
 пише про те, що люди були нецарі і слабі
 «І сам навіть сміх був хмурий і гіркий»
~~У авторі ідеться про свободу і вістність.~~ У
 зем вертвильму сповзку ми бачим що автор
 пише про свободу, але свобода не є така
 гарна і красива. Що через свободу народ
 побиче терніти, народ робиться диким і іншим.
 Автор пише, що всі хочим і хочуть як мише,
 прагнуть кращого але все як завжди. Кожна
 людина готва консервувати собою і не вбачаю-
 ги на рани, кров є ті варбани і катиці не
 дають збільнитися.

Język litewski

Temat 1. w arkuszu z języka litewskiego dotyczył problemu czy człowiek w każdej sytuacji może pozostać wierny swoim ideałom. Zdający mieli rozważyć zagadnienie odnosząc się do fragmentu tekstu Dali Grinkevičiūtės oraz innego tekstu kultury.

Polecenie zawarte w temacie okazało się dla znacznej większości uczniów zrozumiałe i chętnie podejmowali napisanie rozprawki. Podobnie jednak jak w języku białoruskim i ukraińskim niewielka liczba uczniów uzyskała maksymalną liczbę punktów za rzeczowe uzasadnienie swojego stanowiska. Zdający nie mieli kłopotu z rozpoznaniem sensu załączonego do polecenia tekstu, określeniem jego problematyki, odnalezieniem elementów znaczących dla odczytania utworu, a następnie wyszukaniem odpowiednich kontekstów (tekstów kultury) przydatnych do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu.

Sformułowanie jednak uzasadnienia trafnego, szerokiego i pogłębionego było dla zdających wyzwaniem. W niektórych pracach wystąpiły uzasadnienia trafne, ale wąskie, w których brakowało pogłębionej analizy przytoczonego tekstu kultury. Ograniczenie się do autora, tytułu i kilkudzaniowego opisu treści/zawartości tekstu kultury skutkowało obniżoną punktacją za tę część pracy pisemnej.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający wyczerpująco zrealizował wszystkie kryteria i uzyskał maksymalną liczbę punktów za wypracowanie.

Kas... gto... žmogus? Tai silpnas ir bejėgas. Dievas kūrėmų turis... ne kartą...
 nekinamas, žudomas
 istorijos... įvyki... nuo ~~maršalų~~ ~~maršalų~~ Skaitant... lietuvių... pasaulinę... literatū-
 rą... pirtelime... ~~kad~~ labai dažnai... ypatingai... kultūrinė situacija... žmogus... gta
 paminėjęs... padaryti... visą... kad... žmogėklė... savo... idėjas... naujo... optimizius.
 Gauj... gale... nepažinoda... įvairūs... žolės... reikšmams... kovoją... dėl... savo... taisy-
 članau... kad... nesvarbu... kas... žmogų... beuikty... is... visuoet... tui... galimybę... Mintis
 ir... likti... išdėmams... sau... optimiems... idėjams... Visko... pilkavo... nuo... ja... esmenybių
 bei... tiepa... valios.

Temat 2. wymagał przedstawienia oraz uzasadnienia własnej koncepcji interpretacyjnej wiersza znanego litewskiego poety Bernardasa Brazdžionisa. Spełnienie wymagań zawartych w podstawie programowej, dotyczących określenia problematyki utworu, wyodrębnienia tezy interpretacyjnej, dobierania argumentów (w tym zastosowania sfunkcjonalizowanej analizy środków stylistycznych, dobierania przykładów ilustrujących wywód myślowy, przeprowadzanie prawidłowego wnioskowania) okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Poniżej przykład wypracowania, w którym koncepcja interpretacyjna jest co prawda niesprzeczna z utworem, ale niespójna i zawierająca w większości znaczenia dosłowne, a jej uzasadnienie jest trafne, ale niepogłębione. Maksymalną liczbę punktów otrzymał zdający jedynie za realizację kryterium E i F – praca zawierała nieznaczne zaburzenia spójności i stosowny styl pracy. Za poprawność zapisu natomiast – 0 punktów.

] Brazdžionis tai išėjimo poetas kurio turėjo
 iškelanti iš Lietuvo. Jo kurioja galima sutikti
 daug prisiminimų iš dangeliai eilėraščių sukurtu
 Lietuvo. ~~pažintim~~ prisiminimai iz nepamirsimui jos
 per poeta. Šio kurio autorij nepaprastai overbi
 jo que nimia yra teogyne is kurio turėjo išvukti.
 Rimene jis mūms kuo specifine iz nepokert-
 ogama yra Lietuvo.

Skatīsim, kā atceroties galim atpazīt kādā poetas
 perliņo savu sirdi šī šī kniņā. Šū kēkvienu sekūnā
 galim pēpoti jō ilgei tevynei iz nea bībopema
 meilia. Pirmāma pōsmetijē autorius īsreikā savo
 pūsmus tevynei kniņā gūpēio jōs iz jō pro-
 tevisi. ~~Totau jōs pūsmena nī ka jōs dievyns~~
~~dietuvs iz ka jōj tokio „Iz viena mano~~
~~saulē rjofaus dienas, mano protevis zēmē”~~
 Totau jōs pūsmena nī ka jōs dievyns
 dietuvs iz ka jōj tokio unikalau. „Senos pilp
 prie Nemuno seno krantē”. Pūsmena jōs pūku
 krostoveirdy iz nepēkorto jima gamta. „Iz biteliu
 dūrgmes battam avily, iz pilakalni, alkū, romybe
 tyli”. „Nenumirus pō jik tojō quodo ledsis,
 Nesukniubus pō siehvento upes krantēis”. Poetas iōs
 zōdies nōi pabreiti kiek daug īskentejō
 pō tevyne. Per amius bōvo jō nīekināma iz
 mēgināma suliginty su zāmia bet dietuvs uenke
 iz kovingums nī laivis nūleme tāl kād
 jō īsliko. Poetui yne granda yne pūsminty dietuvs
 īstorijs iz negaleti gūventi savo gūmtinejō nī
 kuris koujō jō protevisi. Eiterācio sūtorius tāl
 tikras pētristes nēsticovns kēkviens dietuvs
 mānāvis elementa. Savo eiterāti beigis sekūd-
 amas: „Pūskis, pūskis pavasēio jaunō ziedois,

dietūve, mano protėviu žeme!" Galima suprasti
 per tai kad ilgisi jo dietuviško pavasario
 ir ilgisi savo nuostabios tėvynės.
 Brazdionis turi savo kuryną ir rašė kaip
 labai ilgisi savo tėvynės ir kaip labai
 jis yra dievyne, daktaras norėtu kad kėkė-
 enas Lietuvos patriotas myletu savo tėvynia.
 Mano nuomonia gerai suinterpretav Brazdiono
 eilėseną o po tore tai dietuva mūsų
 visu tėvyne. Eilėsenoje rašoma kaip mūsų
 pi yra kad kėkė enas dietuvi skaitėdamas
 ši kuryni su prasta kaip su rby yra jam
 kaip ir kitiems tėvyne.

Jeżeli chodzi o pozostałe kryteria oceny rozprawek oraz prac zawierających interpretację wiersza należy podkreślić wysokie oceny za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną, styl tekstu oraz poprawność językową. Jedynie poprawność zapisu, którą ocenia się ze względu na liczbę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich wagę (błędy rażące i nierażące), okazała się, jak co roku, umiarkowanie trudna.

2. Poziom rozszerzony

W tegorocznej edycji do poziomu rozszerzonego z języków mniejszości narodowych przystąpiło siedemnaście maturzystów zdających język ukraiński oraz dwudziestu ośmiu – język litewski.

Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstów literackich oraz tekstu o tematyce kulturowej, a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w podstawie programowej. Temat 1. zobowiązywał zdającego do napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z zamieszczonym w arkuszu tekstem o problematyce kulturowej. Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2., było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów.

W ocenie wypracowań z poziomu rozszerzonego za kryteria najważniejsze uznaje się w przypadku wypowiedzi argumentacyjnej – określenie problemu podjętego w tekście i sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, w przypadku interpretacji porównawczej – sformułowanie koncepcji porównywania utworów i uzasadnienie tezy interpretacyjnej. Za kryteria wspomagające w obu formach gatunkowych uznaje się: poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną tekstu, styl tekstu, poprawność językową i poprawność zapisu.

Wybierając temat pierwszy, aby zrealizować kryteria A i B oceny wypowiedzi argumentacyjnej, maturzysta powinien po zapoznaniu się z dołączonym tekstem określić główny problem, jaki podejmuje autor i przedstawić interpretację tego problemu w szerszym kontekście. Uzasadniając własne stanowisko, należało wykazać się znajomością innych tekstów kultury i umiejętnością ich właściwego doboru. Uzasadnienie odczytania głównej myśli załączonych tekstów wymagało od zdającego ukazania jej w szerszym kontekście zjawisk obecnych w kulturze ukraińskiej, litewskiej, europejskiej czy światowej.

Poniżej wypracowania z języka ukraińskiego i litewskiego (temat 1.), w których zdający zawarli poprawne określenie problemu – zgodne z tekstem i pełne, niestety nie sformułowali adekwatnego do tekstu i pełnego stanowiska – odwołania do innych tekstów kultury uzasadniające ich stanowisko nie były w pełni trafne.

Основною проблемою є то: Як самотність впливає на майбутню людину?

Самотність людина - це відома і незалежна від когось особа. Це людина яка не бере до уваги чужої думки, не ділиться відгуктами і враженнями, навіть біля воно стримує в собі.

Цю особу дуже важко зрозуміти, те як воно дивиться на світ і те як його розуміє. Для когось самотність це найкращий момент, бо збільшується від проблем брехні, недовіри, морального знищення. Якщо ти добре подумати, то це не перешкодило що хтось обділює чи хтось змиє на тебе. Такі люди відчувають внутрішню свободу, вільні від усього. Але не завжди це хороший спосіб життя, бо кожен потрібна підтримка і порозуміння близької людині. Нас кохання все грамувати, від кохання крив'я. Думки словом в людині сходять зрозуміти і морально знищено. Самотність робить з ~~людини~~ незалежною і вільною людину. ~~Самотність робить людину зрозумітою~~

і надумано і зміно.
Цю проблему ми бачимо в подальшому
драматичній Марси Трохаська „Свобода на піддашні“
Автор представив нам Розалія - молоденьку
мишу дівчинку яка була зникнута в собі
і незважаючи на її шкідливе життя
кращовою її свобода панувала в полі
що вона ні від кого не чекала допомоги,
навіть через це так і не побачила кінця
Але незважаючи на це вона не звернула
увагу на ніщо, вона робила все що хотіла.
Марси Трохасько подякує гарну і різну, яка
дає задуматись про всіх нас, „Вільні не
думують про невільників“ Правильно сказав,
бо ми всі невільники ми думують про
думку інших, нещасливі свої. А вільні це
може ми існують життя без залежності
від когось - небудь з можливостями поводитись
на свій розсуд. Вони навчили головну героїню
власному життю.

Також ще ця проблема представила
Микола Хвильовий в оповіданні „(драматична)“
Головний герой на кінці твору вбив
свою рідну і єдину підтримку - мати,
і бо хотів показати свою незалежність,
що всім він приймати самостійно рішення

Дав зрозуміти що не зможемо ти
не рідна а ти єдина особа. По чому вбивств
в її дні робився все жорстокішим і незгра-
чим.

Також ^{проблема} самотності повстає в
Тараса Шевченка "Наймичка". Головна
героїня була вигнана з дому з вбитою
самотня і дітя дівчина не знала що
має з собою зробити, зрозумівши що
дитя це все що вона має і сама
лідила в'ддано дитинку добрим людям,
і дні того щоб зберігати свого сина
вона почала працювати наймичкою.

Ще свою самотність не вбила її
і незнання її дитя, а дала їй зрозумі-
ти що вона тепер сама і сама
мушить вилувати дитинку.

Авторі подали шкідливі тексти в користь
показати що самотність впливає на
людину не завжди як треба, інакше робить
з неї сильнішу і не сорю.

І На шкідливу і не твердим
своїм наданими аргументами, кожен
тезу.

W wypracowaniu z języka litewskiego za realizację kryteriów C, E, F zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów, za D, G – punktację obniżono, za H – otrzymał 0 punktów.

...Dvi kultūros: populiaroji ir aukštoji, tarp jų praraja ar dialogas?
...Daug filosofų mąsto, jog populiaroji kultūra graso aukštojai
kultūrai, tik ne visur ir ne visada. Atsižvelgiant į Leonido
Donskio tekstus ir apmąstymus tai tikra tiesa.
...Pagal vokiečių kultūros filosofą Osvalda Špenglerį ir jo
parašytą veikalą „Vakarų saulėlydis“, masiniai susikūrimai, regionai,
linknybės ir sporto kultas žymi Europos pabaigą.
...Tos pačios nuomonės yra ir ispanų filosofas Chose Ortega y Gasetas,
kuriis prieš Antroji pasaulinį karą užsiminė savo knygoje „Masivų“

miastach" apie regionų kultūrą kaip masių, vulgariškos epochos pradžia...
 simptomą.....
 Taip pat kavadiečių literatūrologas ir kultūros teoretikas Marišalas
 Maklukanas XX a. antrosioje pusėje prognozavo miesto kultūros ir
 knygos eros pabaigą, nes "išgalejo vaizdas „Gutembergo galaktikos“
 pabaigą ir elektroninio globalinio kaimo pradžia.....
 Jie nėra vieninteliai, kurie taip mano. Daug kritikų ir filosofų
 kalba apie masinės kultūros keliamą pavojų klasiškai bei moderniajai
 kultūrai, ir Europos tradicijai. Mano.....
 Mano manymu tai be galo tiesa. Šiuolaikinei populiariajai kultūrai
 simbolizuoja finansinę galią, sėkmę, jaunystę. Tai be galo šiurpu,
 kai pagatrojū, kokios vertybės išsiskleidžia šmonių sąmonėse
 mitinėse televizijoje kaip pirmoje vietoje yra turtingumas, jaunystė...
 Jaunimo motto tampa „gyvenam vieng kartą“, jie elgiasi labai
 neatsakingai, siekia tik materialinių gėrybių, ne dvasinio turto...
 Populiarioji kultūra pernelyg keičia šmonių mąstyseną, jei akiai
 ji tai žūti, jie tampa paprasčiausiai blogėni. Priešingai kūrų,
 kai kino pasaulis simbolizavo visoms prieinamos kultūros
 demokratizavimą, kino žvaigždės kaip: Čarlis Čaplinas, Komelas ir
 Harolis ar Rita Heivont. Įkvėpdinėjo šmonių dora, namai ir gyvenimai...
 Faktai yra tokie, jog aukštoji kultūra neišsilaukė be valstybės
 ir mecenatų paramos, o populiarioji uždėdė didžiulius pinigus.
 Šių laikų populiarioji kultūra yra pilna grožio, jaunystės,
 sėkmės ir lengvo vartojimo kultūra. Vartotojams yra suteikiama
 iliuminacija, jog jie gali būti turtingi, kad jie taip pat gali tapti...

...wzajemnie. W tej kulturze nie są ważne indywidualność i tożsamość, tylko idealnie przetrzyta wspólnota, nie wspólnota (masa) tylko...
...wspólnota.

...Wielka demokratyzacja tradycji i wysiłek w kierunku podważenia...
...tych elementów. Wskazywanie mas, nie tylko wtedy, kiedy nie ma...
...bliskości, ale także wtedy, kiedy jest ona polityczna i polityczna...
...diskusja.

...Tę część i w pewnym stopniu masową kulturę. Kultury antycznej.
...Popularność, popularność i w szczególności smacznie doświadczenia...
...kultury. Prawdopodobnie, która przyciąga operę, a także...
...kinu, a także i swoje kina, i przyciąga komiks, a...
...także i kultura.

...Stąd, a także Umberto Eco i Alessandro Baricco, którzy...
...także książki, które mogą być interpretowane w różny sposób...
...interpretacja, a także w sposób skrajnie skrajny.

...Aukcja kultury nie może być tak bardzo kłopotliwa, a przede...
...wskazywanie, które może być przede wszystkim.

...Popularność, muzyka, a także może być także i aukcja...
...tych, jak: "ABBA", Elton John.

...Dlatego klasyczna kultura, a także: literatura, sztuka, opery,
...muzyka, które są w rzeczywistości linkami. Musi być...
...odpowiednie, że w pewnym stopniu, a także może być...
...klasika.

...W pewnym stopniu, a także popularność, a także...
...i nie ma, a także jest to także i także.

joms... demokratinoms je atviraumo. Abi kulturos muolat didina savo
 skaityles. * Musu viskomeneje augca kulturinei skletumai.
 Reoniasa konety kad buty tarp ju hos tykur muolatiniis
 dialogas.
 Kaip matome, sunku yra apibudinti ar tarp šily dvejy
 kultury vyrauja prazaja ar dialogas. Nors manymu
 dialogas bina tik labai išsivystylose valstybese kaip
 Italijoje, Amerikoje, ar Vokietijoje. Prazaja bina menkai
 išsivystylose valstybese kaip Lietuva ar Lenkija.

Zdajęcy, którzy wybrali temat 2., czyli interpretację porównawczą wspomnianych, zamieszczonych w arkuszu tekstów poetyckich, aby zrealizować kryterium A i B, musieli odnaleźć i określić sensy wynikające z zestawienia tekstów i ustalić obszary ich porównania oraz w uzasadnieniu zawrzeć wyłącznie powiązane z tekstami argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających właśnie z zestawienia utworów. Aby otrzymać maksymalną ilość punktów za kryterium B, argumenty musiały wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy formy i treści wierszy.

Poniższy przykład fragmentu wypracowania z języka ukraińskiego zawiera koncepcję interpretacji utworów niespreczną z utworami, ale częściowo spójną, ponieważ wypowiedź obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.

Вірно же дуже граміне дня пароду,
 боха присоєсь нам Біль крѣв втрагю Смизюнк,
 Сарато мѣрѣ. Україно стало кералеткою, але
 і та Біль ~~лимиться~~ ^{лимиться}, мого не знать що
 робити і як ганьше мѣрѣ. Біль за пароду,
 Смизюнк забрану лимиться в нас не збавляюч
 на це що боха вѣ зриваюч і е шокѣ.
 Лавно Тимеико „Прійми до мене в гости...”
 описує стан мого забутю. Яма не знає
 що робити і що діється як мого прийми до
 кого в гости. Личко підмет є забованѣ
 що до якого хоч приймає, тому що
 мене і знати мого или він не знає
 що має дивити.

Prace dotyczące tematu 2. z języka litewskiego ukazały różnicowany poziom umiejętności zdających. Wśród zdających byli uczniowie dysponujący umiejętnością funkcjonalnej analizy tekstu z wykorzystaniem wiedzy z teorii literatury. Odczytanie załączonych do arkusza tekstów, określenie podstawowych wyznaczników poetyki, rozpoznanie językowych środków artystycznego wyrazu i określenie ich funkcji, podsumowanie obserwacji analitycznych, sformułowanie własnej interpretacji utworu okazały się dla nich łatwe.

Poniższe wypracowanie zostało ocenione na maksymalną liczbę punktów.

^{żmogu}
 Tai tikėjimas. Tėvynė viškie kas, kita. Vienam tai gim-
 tėjį namai, kitam – tai tradicijos ir papročiai. Trečiam tai –
 šeima. ~~Tai kita kas.~~ Dainai žmogu nesuprantu, nesistima.
 Tėvynė viškie, tėvynė viškie, dainiausiai suprantama.
~~Praradus šventinamą laidą, kai jį žmogu praranda.~~
~~Žmogus asocijuojamas su intelektiniu. Paradimas dainai asoci-~~
~~juojamas su dėsniu.~~ Žmogus viškiejas gėtas joje.
 1944 metais prasidėjo egzodus – maršais, lėkimais, kėlimais.
 Tai Lietuvos partizani dainelės, ~~partizani~~ inteligentų, partizani.

kumawo... ilgesys... Ji... ~~utradę~~... isci... ~~inije~~... ~~inprigija~~... ~~Atina~~
~~Basjogaw~~
~~potrus~~ ~~to~~ ~~detura~~ ~~stęz~~ ~~zmi~~ ~~hai~~ ~~gratousis~~ ~~os~~ ~~kanyelis~~
~~pasaulije~~ ~~kada~~ ~~js~~ ~~prasadus~~ ~~jauciar~~ ~~lyz~~ ~~palilydz~~
~~helecinai~~ ~~Bradawo~~ ~~i~~ ~~Brandionio~~ ~~klunoi~~ ~~ypa~~ ~~paua~~
~~siz~~ ~~stadel~~ ~~nemustaki~~ ~~kad~~ ~~in~~ ~~eilewasin~~ ~~temustika~~
~~ndang~~ ~~kiuani~~ ~~ji~~ ~~pa~~ ~~Kasjo~~ ~~Bradawo~~ ~~brady~~ ~~zmiuindz~~
~~stase~~ ~~ji~~ ~~padz~~ ~~kad~~ ~~atwaidus~~ ~~sostimaje~~ ~~zmi~~ ~~je~~ ~~zmagus~~
~~lus~~ ~~inada~~ ~~pristegos~~ ~~ilgesis~~ ~~nes~~ ~~hany~~ ~~tek~~ ~~degnis~~
~~zmagus~~ ~~strauda~~ ~~lainis~~ ~~saltini~~

Język kaszubski

Egzamin maturalny z języka kaszubskiego jako języka regionalnego zdawany na poziomie rozszerzonym był umiarkowanie trudny.

W grupie zadań testowych sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienie na różnych poziomach – było jedno zadanie bardzo trudne (zadanie 2.4.), dwa zadania trudne (zadania 1.3., 1.4.), jedno umiarkowanie trudne (zadanie 2.1.), pięć łatwych (zadania 1.1., 1.2., 1.5., 2.3., 2.5.) i jedno bardzo łatwe (zadanie 2.2.).

Zadanie 1.1. (poziom wykonania – 80%) polegało na wyjaśnieniu znaczeń dwóch słów, które można było wyciągnąć bezpośrednio z tekstu lub podać z autopsji, bo temat dobrze znany młodzieży, dotyczący świata komputerów.

Zadanie 1.2. (poziom wykonania – 85%) polegało na wyborze poprawnej odpowiedzi z czterech podanych możliwości; tego typu zadania zwykle są poprawnie wykonywane przez większość zdających.

Zadanie 1.3. (poziom wykonania – 35%) wymagało od zdających znajomości leksyki kaszubskiej i polegało na podaniu synonimów czterech wybranych z tekstu słów, ale rzadko używanych w toku nauki i mowie potocznej.

Zadanie 1.4. (poziom wykonania – 20%) wymagało od zdającego analizy przytoczonego tekstu, wyciągnięcia z niego głównych myśli i wyjaśnienia znaczenia tytułu utworu; zdawało się być na pierwszy rzut oka zadaniem łatwym, sprawiło jednak zdającym sporo kłopotu, zdający musiał sam wymyśleć i napisać tekst.

Zadanie 1.5. (poziom wykonania – 75%) polegało na wyrażeniu własnej opinii na temat postawionej tezy i poparcie jej jednym własnym argumentem. Ponieważ pytanie dotyczyło kardynalnych dla Kaszub wartości, nie sprawiło zdającym większych trudności w udzieleniu odpowiedzi.

Zadanie 2.1. (poziom wykonania – 50 %) bazowało na konieczności podania argumentów, które należało wywnioskować na podstawie analizy tekstu.

Zadanie 2.2. (poziom wykonania – 90%) wymagało znajomości zasobów leksyki i frazeologii kaszubskiej, nie przysporzyło zdającym kłopotu.

Zadanie 2.3. (poziom wykonania – 85%) miało dobry wynik z uwagi na to, że było skomponowane według formuły zadania zamkniętego z możliwością wyboru jednej poprawnej odpowiedzi; takie zadania zwykle wypadają bardzo dobrze.

Zadanie 2.4. (poziom wykonania – 5%) sprawiło zdającym sporo trudności, dotyczyło znajomości gramatyki języka kaszubskiego, (słowotwórstwo: zdrobnienia, formanty).

Zadanie 2.5. (poziom wykonania – 85%) – zadanie zamknięte nie sprawiło zdającym kłopotu.

Zadanie 3. sprawdzało umiejętność tłumaczenia tekstu kaszubskiego na język polski i okazało się umiarkowanie trudne. Zdający umiejętnie odczytywali tekst, rozumieli poszczególne wyrazy, frazeologizmy. Nieźle radzili sobie z całościowym rozumieniem tekstu, jak i poszczególnych struktur gramatycznych. Należy też stwierdzić, że nie mieli większych kłopotów z rozumieniem znaczenia elementów spajających, jak też z czynną znajomością leksyki.

Zadanie 4. wymagające napisania własnego tekstu, okazało się dla zdających również umiarkowanie trudne. Większość zdających wybrała napisanie wypowiedzi argumentacyjnej, jedna osoba zdecydowała się na interpretację porównawczą utworów poetyckich. Rozprawka nie sprawiła zdającym większego kłopotu w sferze rozumienia załączonego tekstu, określenia głównego problemu, rozważenia i oceny rozwiązania tegoż problemu. Nie mieli też większych kłopotów z odwołaniem się do załączonego tekstu, czy powołaniem się na inny tekst kultury. Najwięcej usterek pojawiło się w kategoriach: spójność lokalna i poprawność językowa, gdzie zdający tracili najczęściej punktów. W tegorocznej edycji egzaminu były wypracowania napisane w języku kaszubskim (większość była pisana po polsku). Największym problemem zdających okazały się znajomość gramatyki i ortografii języka kaszubskiego.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający wyczerpująco zrealizował kryteria oceny wypowiedzi pisemnej.

Wielu ludzi twierdzi, że sama mowa wystarczy, by należyście opisać świat, który nas otacza. Jednakże bardzo często zapominają o tym, że tego, co najpiękniejsze, nie da się w żaden sposób opisać ani opowiedzieć. ³³

Wojciech Myszak w utworze „Kórbionka z aniołā” idealnie pokazuje to, że mowa jest niewystarczaln^a do tego, by przekazać wszystko. Kiedy chciał opisać to, co dzieje się w jego wnętrzu, słowa nie pozwoliły na należyte przekazanie wszystkiego. Człowiek jest istotą złożoną i choćby bardzo chciał - nie uewnętrznia się na tyle słowami, tak, że opowie o sobie wszystko. Jednakże serce czerpie siłę do działania z mowy - to ona daje moc i sprawia, że może ono dalej „żyć”. W kolejnych akapitach Wojciech Myszak daje do zrozumienia, że jego kaszubskiego serca nie opiszą żadne słowa, ale „gódka” kaszubska. Jest to jednoznaczne z tym, że w pełni identyfikuje się z regionem, z którego pochodzi. Bardzo ważna jest dla niego mowa kaszubska. ¹¹⁰

Autor „Kórbionki z aniołā” wykorzystuje ten motyw skazanej mowy, która jest charakterystycznym i najbardziej rozpoznawalnym elementem Remusa - bohatera powieści Aleksandra Majkowskiego. Przywołując wymieniony powyżej motyw, Wojciech Myszak niejako argumentuje to, że słowa nie są wszystkim, nie są nawet częścią. Remus był dobrym człowiekiem,

miął bardzo bogate wnętrze. Jednakże przez większość ludzi był odpychany. Właśnie przez swoją skazaną mowę. Dzięki przepięknym opisom Aleksandra Majkowskiego, magister pomańca, precyzja, uczucia i wszelakie myśli bohatera. ~~Mowa~~ Mowa była mu niepotrzebna, potrafił wykreować sobie świat nawet bez tego elementu.

Mają siostry Maryi również przez pewien czas nie korzystał z narzędnika mowy. W jego przypadku była to kara za niedowieranie w Boga, która może dać życie. Początkowo postaci biblijnej bardzo ciężko przychodziło pogodzić się z istniejącą sytuacją. Jednakże po pewnym czasie pogodził się z wolą Boga i nie buntował się. W jego przypadku była to oczywiście tylko czasowa niezdolność do mówienia, ale jego przykład chyba najlepiej pokazuje to, że Bóg, odbierając komuś dar mowy, ma w tym jakiś cel. Drugą sprawą, którą przybliżyć nam wiadnie ta biblijna postać - ojciec Jana Chrzciciela - jest to, że bez mowy również można ogarnąć świat w pełni i móc korzystać z jego dobrodziejstw.

Moim zdaniem ludzka mowa nie jest w stanie wyrazić naszych uczuć, patrzenia na świat. Aby poznać tajemnice tego, co nas otacza, należy sięgnąć nieco dalej, zejść do głębi.

Podsumowanie

Wyniki egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego były porównywalne. Odsetek sukcesów również był bardzo wysoki.

Po analizie umiejętności zdających egzamin z języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego nasuwa się kilka wniosków.

Jeżeli chodzi o umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, to są one porównywalne we wszystkich trzech językach mniejszości. Zadania sprawdzające rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, w tym: wyszukiwanie informacji złożonych, określenie głównej myśli akapitu, tekstu, grupy zdań, okazały się dla zdających łatwe. Problem sprawiły zadania sprawdzające świadomość językową zdających, np. wyznaczenie funkcji

tekstu, rozumienie intencji autora, w tym zastosowania perswazji – język ukraiński, odczytanie ironii i krytycznej postawy autora wobec zjawisk obecnych w białoruskiej codzienności czy wyznaczenie gatunku tekstu – język białoruski, rozpoznawanie w komunikacie funkcji związków frazeologicznych – język litewski. Symptomatyczny jest brak umiejętności funkcjonalnej analizy języka tekstów publicystycznych.

Jeżeli chodzi o tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym – rozprawki czy interpretacji wiersza – poziom realizacji poszczególnych kryteriów oceny był podobny. We wszystkich trzech językach za realizację kryterium A i B zdający otrzymali wyższe oceny niż za realizację kryteriów związanych z oceną poprawności języka, w tym za pisanie poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym. Podobnie zresztą kształtowały się oceny umiejętności pisania własnego tekstu zdających przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym.